

Udskriftsdato: 15. december 2025

KEN nr 10363 af 31/08/2010 (Historisk)

Ankestyrelsens principafgørelse 187-10 om arbejdsskade - anerkendelse - erhvervssygdom - slidgigt i tommelrodled

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 1202767-10

Ankestyrelsens principafgørelse 187-10 om arbejdsskade - anerkendelse - erhvervssygdom - slidgigt i tommelrodled

Resume:

Slidgigt i tommelrodled kunne i tre sager ikke anerkendes som erhvervssygdom. Ankestyrelsen fandt heller ikke grundlag for at forelægge sagerne for Erhvervssygdomsudvalget.

Slidgigt i tommelrodled er ikke omfattet af fortegnelsen over erhvervssygdomme.

Ankestyrelsen fastslog, at bortset fra følger af tommelrodledsskred samt brud som involverer rodledet/basis af mellemhåndsknoglen alternativt den tilstødende håndrodsknogle, så er der efter en lægelig vurdering ingen kendte disponerende faktorer for udvikling af tommelrodledsslidgigt, herunder særligt ikke erhvervsmæssige udsættelser. Endvidere lagde Ankestyrelsen vægt på, at slidgigt i tommelrodled er en hyppigt forekommende sygdom i befolkningen.

Principafgørelserne vedrører alene slidgigt i tommelrodled.

Efter en lægelig vurdering er der grundlæggende stor forskel på tommelfingerens grund- og rodled. Tommelfingerens rodled er et multiaxialt led (bevægelser over mere end to akser), hvilket betyder, at der med leddet kan udføres ekstension og fleksion (strække- og bøjebevægelser), abduktion og adduktion (bevægelser både ind mod og væk fra kroppens midterlinie) samt indad- og udadrotation. Tommelfingerens grundled er et uniaxialt led (bevægelser over en akse), hvilket betyder, at der med leddet kan udføres ekstension og fleksion (strække- og bøjebevægelser).

Led, hvor belastning er påvist som årsag til slidgigt, er store vægtbærende led som knæ- og hofted. Disse led kan ikke sammenlignes med fingrenes led, da fingerleddene ikke er vægtbærende.

Der er således kvalificeret lægefaglig tvivl om, at sygdom i form af slidgigt i tommelrodleddene konkret er erhvervsbetinget, og Ankestyrelsen fastslog derfor, at slidgigt i tommelrodleddene ikke kan anerkendes som erhvervssygdom efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget eller begrunde forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

I sag nr. 1 (187-10) var det oplyst, at tilskadekomne som radiomekaniker havde været beskæftiget med gennemsyn og reparation af feltradioer, herunder med mange daglige betjening af omskiftere, der skulle påvirkes med en kraft svarende til mellem 2,2 og 3,1 kilo. Sagen havde været forelagt Erhvervssygdomsudvalget, der havde indstillet til afvisning. Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for anerkendelse efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

I sag nr. 2 (188-10) var det oplyst, at tilskadekomne som specialarbejder havde været beskæftiget med opfyldning af plastikbægre og plastikflasker på maskine samt pakkearbejde. Tilskadekomne havde endvidere været beskæftiget som operatør med betjening af kran, hvor der skulle trykkes på fem forskellige knapper. Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for at forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget.

I sag nr. 3 (189-10) var det oplyst, at tilskadekomne som violinist havde foretaget mange gentagne bevægelser i højre buarm, hvoraf de fleste bevægelser blev foretaget i albue og håndled. Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for at forelægge sagen for Erhvervssygdomsudvalget.

Love:

Afgørelse:

Ankestyrelsen har i principielt møde truffet afgørelse i din sag om hvorvidt der kan ske anerkendelse af den anmeldte slidgigt i tommelfingers rodled som en erhvervssygdom.

Resultatet er:

- Vi kan ikke anerkende din sygdom som erhvervssygdom

Du kan derfor ikke få erstatning eller andre ydelser efter arbejdsskadeloven.

Vi er således kommet til samme resultat som Arbejdsskadestyrelsen.

Begrundelsen for afgørelsen om afslag på anerkendelse

Slidgigt i tommefingers rodled er ikke nævnt i Arbejdsskadestyrelsens fortegnelse over erhvervssygdomme.

Vi kan anerkende sygdomme, som er optaget på Arbejdsskadestyrelsens fortegnelse over erhvervssygdomme, hvis de betingelser, som er nævnt i forbindelse med sygdommen, er opfyldt.

Det fremgår af sagen, at du har fået påvist dobbeltsidig tommelrodledsslidgigt.

Du har således ikke fået påvist en sygdom omfattet af fortegnelsen over erhvervssygdomme svarende til tommelfingrene og der kan derfor ikke ske anerkendelse i medfør af fortegnelsen over erhvervssygdomme.

Sygdomme, der ikke kan anerkendes efter fortegnelsen over erhvervssygdomme:

Selvom en sygdom ikke er nævnt i fortegnelsen over erhvervssygdomme, eller selvom fortegnelsens betingelser for anerkendelse af den pågældende sygdom ikke er opfyldt, kan der være tale om erhvervssygdom. Det kan være tilfældet

- hvis der foreligger generel medicinsk dokumentation for en sammenhæng mellem arbejdsbelastningen og udviklingen af en sygdom
- hvis det kan dokumenteres, at sygdommen må anses for udelukkende eller i overvejende grad at være forårsaget af arbejdets særlige art

Der gælder et særligt beviskrav, når vi skal vurdere, om en sygdom, som ikke er optaget på erhvervssygdomsfortegnelsen, kan anerkendes. Det er en forudsætning, at der ikke er kvalificeret lægefaglig tvivl om, at sygdommen i det konkrete tilfælde er erhvervsbetinget.

Vi kan kun anerkende sygdommen efter, at sagen har været forelagt Erhvervssygdomsudvalget. Det er et udvalg, som rådgiver Arbejdsskadestyrelsen om tilfælde, der ikke kan anerkendes efter erhvervssygdomsfortegnelsen. Vi forelægger kun sager, hvis vi skønner, at der er mulighed for, at sygdommen vil kunne anerkendes.

Din sag har været forelagt for Erhvervssygdomsudvalget. Erhvervssygdomsudvalget har indstillet, at sagen afvises.

Det fremgår af sagen, at du fra 1960 til 1966 var i lære som radiomekaniker på X Radiofabrik. Efterfølgende blev du ansat ved Y. Fra 1971 til 2007 var din hovedopgave gennemsyn og reparation af feltradioer.

Ifølge oplysningerne fra Arbejdsmedicinsk klinik, skønner du, at du har haft mindst 5 og op til 20 feltradioer til eftersyn hver dag. Du har i den forbindelse betjent omskiftere med brug af venstre hånd i et meget stort omfang. Skønsmæssigt mellem 1000 og 4000 betjeninge i løbet af en arbejdsdag. Derudover har du i mindre omfang haft opgaver i kampvogne med reparation af radarer og kabeltrækning.

I forbindelse med reparation af en radio blev radioen indstillet på syv forskellige omskifterknapper i forbindelse med hver frekvens. I alt foretog du omkring 235 betjeninge pr. radio under en slutaftprøvelse. Omskifterknappene var udstyret med en dobbeltvinge, der betjentes i ryk og det krævede en moderat kraftudfoldelse at flytte fra en indstilling til en anden. For alle omskiftere gør det forhold sig gældende, at de ved fingerbetjening skal påvirkes med en kraft, der svarer til mellem 2,2 og 3,1 kilo. Med mellem 1000 og 4000 betjeninge i løbet af en arbejdsdag svarer det ifølge dit fagforbund til mellem 2,5 tons og 10 tons per dag. Dit fagforbund har oplyst, at tallene er lavt sat, da der ikke for alvor er taget højde for fingrenes placering i forhold til afstand til omskifternes center.

Du brugte primært venstre tommel- og pegefinger til omskiftning og i mindre grad højre tommel- og pegefinger. Højre tommel- og pegefinger blev dog altid brugt ved betjening af instrumenter.

Din arbejdsgiver har bekræftet din ansættelse samt at omskifterne skulle påvirkes med en kraft svarende til mellem 2,2 og 3,1 kilo. Din arbejdsgiver oplyser, at udregningen, der samlet svarer til mellem 2,5 og 10 tons, som sådan er korrekt, men resultatet giver ikke nødvendigvis nogen mening, idet enhver, ved hjælp af lodder og trisser, kan løfte 10 tons, helt uden risiko for at det vil give en skade.

Der er ikke ny medicinsk dokumentation for, at din type arbejde som elektromekaniker, som dette foreligger beskrevet, kan være årsag til udvikling af slidgigt i tommelrodledene.

Vi vurderer endvidere, at du under din udførelse af arbejdet som elektromekaniker siden 1971, hvorunder du har udført skønsmæssigt mellem 1000 og 4000 betjeninge dagligt af omskifterknapper med et tryk svarende til mellem 2,2 og 3,1 kg pr. betjening, heller ikke har været udsat for en sådan særlig påvirkning og belastning, at belastningen må antages udelukkende eller i overvejende grad at være årsag til din sygdom i form af slidgigt i tommelrodledene.

Vi har i den forbindelse lagt vægt på, at bortset fra følger af tommelrodledsskred samt brud som involverer rodledet/basis af mellemhåndsknoglen alternativt den tilstødende håndrodsknogle, så er der efter en lægelig vurdering ingen kendte disponerende faktorer for udvikling af tommelrodledsslidgigt, herunder særligt ikke erhvervsmæssige udsættelser. Endvidere har vi lagt vægt på, at slidgigt i tommelrodled er en hyppigt forekommende sygdom i almenbefolkningen.

Endvidere har vi lagt vægt på, at den beskrevne udsættelse med drejning af omskiftere på radiomateriel efter en lægelig vurdering ikke biomekanisk medfører påvirkning af tommelrodledene, idet bevægelsen ved drejning af omskiftere foregår i håndled/underarm. Fingerledene bruges i denne forbindelse til at holde fast på omskifteren, men ikke til at udføre bevægelsen ved drejning.

Der er således kvalificeret lægefaglig tvivl om, at din sygdom i form af slidgigt i tommelrodledene konkret er erhvervsbetinget og Ankestyrelsen finder derfor ikke, at din sygdom i form af slidgigt i tommelrodledene kan anerkendes som erhvervssygdom efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

Forbundet har i sagen blandt andet anført, at der er tilstrækkelig medicinsk dokumentation for biomekanisk sammenhæng mellem erhvervsmæssig kraftig, ensidig og konstant overbelastning og udvikling af slidgigt i ægte led, hvilket er anerkendt gennem optagelse af slidgigt i ægte led på fortegnelsen over erhvervssygdomme. Forbundet har anført, at tommelfingerens grundled er et ægte led (synovialled). For-

bundet finder, at da tommelfingerens rodled er et ægte led, så har den erhvervsmæssige belastning klart været egnet til at fremkalde udviklingen af slidgigt i tommelrodleddene.

Ankestyrelsen bemærker, at der efter en lægelig vurdering grundlæggende er stor forskel på tommelfingerens grund- og rodled. Tommelfingerens rodled er et multiaxialt led (bevægelser over mere end to akser), hvilket betyder, at der med leddet kan udføres ekstension og fleksion (strække- og bøjebevægelser), abduktion og adduktion (bevægelser både ind mod og væk fra kroppens midterlinie) samt indad- og udadrotation. Tommelfingerens grundled er et uniaxialt led (bevægelser over en akse), hvilket betyder, at der med leddet kan udføres ekstension og fleksion (strække- og bøjebevægelser).

Ankestyrelsen bemærker videre, at led, hvor belastning er påvist som årsag til slidgigt, er store vægtbærende led som knæ- og hoftelæddene. Disse led kan ikke sammenlignes med fingre-læddene, da fingerlæddene ikke er vægtbærende.

Der gælder som anført ovenfor et særligt beviskrav, når vi skal vurdere, om en sygdom, som ikke er optaget på erhvervssygdomsfortegnelsen, kan anerkendes. Det er således den pågældende, der ønsker en sag anerkendt efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget, der skal løfte beviset for, at der ikke er kvalificeret lægefaglig tvivl om, at sygdommen konkret er erhvervsbetinget.

Da der ikke foreligger lægevidenskabelig dokumentation for en sammenhæng mellem hånd- og/eller fingerbelastninger og udvikling af slidgigt i tommelrodleddene samt da der ikke efter en konkret sandsynlighedsvurdering er en særlig risiko for udvikling af slidgigt i tommelrodleddene som følge af den beskrevne erhvervsmæssige udsættelse som elektromekaniker, finder Ankestyrelsen ikke, at dette bevis er løftet.

Vi er opmærksomme på, at overlæge A i journalindførsel af 30. oktober 2008 har anført, at din sygdom er arbejdsbetinget. Vi er af ovennævnte grund ikke enig heri. Vi bemærker, at vi ikke er bundet af vurderinger fra speciallæger, og at vi efter loven foretager en selvstændig bedømmelse af hver enkelt sag.

Oplysningerne om dine helbreds- og erhvervsmæssige forhold fremgår særligt af journaloplysninger fra B Hospital, oplysninger fra Y samt dit forbunds oplysninger til sagen.

Bemærkninger til klagen

Forbund Z har på dine vegne i klagen og i senere supplerende bemærkninger hertil blandt andet anført, at Arbejdsskadestyrelsens afgørelse lider af alvorlige begrundelsesmangler ligesom forbundet finder, at Arbejdsskadestyrelsens sagsbehandling ikke opfylder officialprincippet, Folketingets formål og hensigter med arbejdsskadereformen eller gældende retstilstand i gældende lov. Forbundet har endvidere anført, at Arbejdsskadestyrelsen har afvist anerkendelse af slidgigt i tommelrodleddene som erhvervssygdom med en frit svævende, uunderbygget fordom samt at der ikke er anført hverken specificeringer, verificeringer eller subsumeringer i sagsbehandlingen.

Vi bemærker, at disse bemærkninger er indgået ved sagens behandling, men at de ikke kan føre til et andet resultat.

Vi har ved sagens behandling ikke fundet fejl eller mangler ved Arbejdsskadestyrelsens afgørelse eller sagsbehandling, ligesom vi finder, at sagen er velbelyst både vedrørende dine helbreds- og erhvervsmæssige forhold.

Oplysningerne i sagen

Vi har afgjort sagen på grundlag af

- de oplysninger, som forelå, da Arbejdsskadestyrelsen traf afgørelse i sagen

- Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 28. april 2009. Ved denne afgørelse fik du afslag på anerkendelse af slidgigt i tommelrodleddene som erhvervssygdom
- klagen til Ankestyrelsen
- Arbejdsskadestyrelsens brev om genvurdering
- Forbund Zs supplerende bemærkninger af 17. maj 2010 med bilag